

Felnőtt Dohányzás Felmérés 2013

Készítette:

Balku Eszter

Demjén Tibor

Kimmel Zsófia

Varsányi Péter

Vitrai József

Országos Egészségfejlesztési Intézet

Budapest, 2014. január 28.

**A kutatás az Emberi Erőforrások Minisztériuma,
Egészségügyért Felelős Államtitkárság támogatásával valósult meg.**

Tartalom:

1. Vezetői összefoglaló	3
2. Módszertan	4
3. Dohányzás gyakorisága, intenzitása.....	5
3.1. Dohányzási státuszok aránya.....	5
3.2. Dohányzók megoszlása életkor és nem szerint	5
3.3 Társadalmi-gazdasági tényezők	7
3.4 A dohányzók által elszívott cigaretták száma	8
3.5 A dohányzók által fogyasztott dohánytermékek és elektromos cigaretta használat %-os megoszlása	8
3.6. Dohányzási szokások helyszínek szerint.....	9
4. Passzív dohányzás	11
5. A dohányzás korlátozásával kapcsolatos vélemények	13
6. A dohánytermék árusításáról alkotott vélemények	14
7. Leszokás	15
8. Függelék	17

1. Vezetői összefoglaló

1. Mivel egyrészt a felmérésben résztvevők száma viszonylag alacsony volt, másrészt a minta demográfiai összetételét tekintve jelentősen eltért a 2012-es felmérés mintájától, az eredmények értelmezésekor és a 2012-es adatokkal való összehasonlításakor az óvatosság indokolt.
2. 2013-ban a felnőtt magyar lakosság 19%-a naponta, 2%-a alkalmanként dohányzik, míg 57%-uk nemdohányzó. A 2012-es felmérés eredményeihez viszonyítva, a dohányzók aránya 29%-ról 21%-ra, míg a naponta rágyújtók aránya 28%-ról 19%-ra csökkent. Az alkalmi dohányosok aránya 1%-ról 2%-ra emelkedett. 2013-ra a leszokottak aránya 16%-ról 22%-ra emelkedett. A 2013-as eredmények alapján megállapítható, hogy 2013-ra jelentősen csökkent a dohányzók és különösen a naponta rágyújtók aránya, és ennek következtében emelkedett a leszokottak aránya.
3. A naponta dohányzók aránya minden vizsgált korcsoport és mindkét nem esetében jelentősen csökkent a 2012-es évhez viszonyítva. Az alkalmi dohányzók aránya a fiatalok és a középkorúak körében mindkét nem esetében kismértékben (0,5-2%) nőtt 2013-ra.
4. Az eredményekből megállapíthatjuk, hogy 2013-ban mind a férfiaknál, mind a nőknél a középfokú iskolai végzettséggel rendelkezők dohányoztak a legtöbben kerekítve a középfokú végzettséggel rendelkező férfiak 31%-a, a nők 21%-a
5. 2013-ra a dohányzók által elszívott cigaretták száma is csökkent (12,3 milliárdról 8,3 milliárdra), a gyári és sodort cigaretták megoszlási aránya tovább változott, tovább nőtt a sodort cigaretták aránya (31%-ról 37%-ra).
6. 2012 óta tovább csökkent a törvény által szabályozott zárt illetve nyílt légtérű helyeken történő rágyújtás, a dohányosok önbevallása alapján. Kivételt képez a játszótér, melyen a rágyújtás gyakorisága 5%-al nőtt 2013-ra.
7. 2013-ra, 33%-ról 63%-ra emelkedett azon dohányzók száma, akik otthonukban, zárt légtérben nincsenek dohányfüstnek kitéve. A nemdohányzók esetében ez az arány közel 4%-al emelkedett.
8. A nemdohányzók szerint továbbra is előfordul, hogy passzív dohányzásnak vannak kitéve a törvény által szabályozott zárt és nyílt légtérben egyaránt. 2012-höz képest, a dohányfüstnek való kitétség 4%-kal emelkedett egészségügyi intézményekben, azonban csökkenés volt tapasztalható a többi zárt légtérben. A nemdohányzók szerint, 2012-höz képest a dohányfüstnek való kitétség 10%-kal emelkedett aluljárókban és 5%-kal játszótérekben, azonban enyhe csökkenést érzékeltek várakozó és megálló helyeken.
9. A dohányzás korlátozására vonatkozó szabályozással a nemdohányzók túlnyomó többsége, míg a dohányosok igen nagy százaléka egyetértett, azonban a bárókban, diszkókban (53%), kocsmákban (45%) való tiltással csak minden második dohányzó.
10. Kizárólag a dohányterméket árusító boltokban kellene dohányterméket árusítani a nemdohányzók többsége (42%) és a dohányzók közel negyede (24%) szerint. Azonban a dohányosok közel fele (49%) elérhetővé tenné a dohánytermékek árusítását bármilyen kereskedelmi és vendéglátóipari egységben.
11. 2013-ban a dohányosok közel kétharmada (58%) szerint nehezebben vagy sokkal nehezebben lehet dohányterméket vásárolni, mint a kiskereskedelmi forgalmazó helyek számának nagymértékű csökkentése előtt.
12. Az Nvt. hatálybalépését követően mintegy 40%-kal nőtt a dohányzók leszokási esélye.

2. Módszertan

A felmérés célja a magyar felnőtt lakosság dohányzási szokásainak vizsgálata volt. A kérdőíves adatfelvételt a Bellresearch Kutatási és Tanácsadó Kft. és a HÉTFA Kutatóintézet és Elemző Központ végezte. Az adatfelvétel időpontja 2013.szeptember. A vizsgálat keretein belül 1574 személy válaszolt a kérdőívre. A becslések a minta alapján, a nem intézményben élő felnőtt magyar lakosságra vonatkoznak. Az alkalmazott mintavételi eljárás valószínűségi minta, tehát minden 17 évesnél idősebb magyar lakosnak azonos az esélye a mintába való bekerülésre. Így a minta segítségével begyűjtött adatokból levont következtetések a statisztikai mintahiba mértékén belül általánosíthatóak a teljes populációra.

A minta elkészítéséhez többlépcsős, arányosan rétegzett, valószínűségi mintavételi eljárás került alkalmazásra. A rétegzés első lépcsőjében minden megyéből kiválasztásra kerültek azok a települések, amelyek a mintába kerültek. Ezt követően meghatározásra került, hogy az egyes megyékből, és ezen belül az egyes településtípusokból (megyeszékhely, város, község) hány személynek kellett szerepelnie a mintában.

A rétegenként lekérdezendő személyek számának meghatározását követően a minta konkrét kialakításához véletlen sétás módszert alkalmaztak. Az így kiválasztott lakásokban Leslie Kish kulcs alkalmazásával választották ki a kérdezőbiztosok a háztartásból a mintába bekerülő személyt. A minta súlyozásához 3 dimenziós (nem, korcsoport, iskolai végzettség) egyéni súlyváltozó került alkalmazásra.

Fel kell hívni a figyelmet, hogy mivel egyrészt a felmérésben résztvevők száma viszonylag alacsony volt, másrészt a minta demográfiai összetételét tekintve jelentősen eltért a 2012-es felmérés mintájától, az eredmények értelmezésekor és a 2012-es adatokkal való összehasonlításakor az óvatosság indokolt.(Részletesebb magyarázatot lásd a függelékben)

3.Dohányzás gyakorisága, intenzitása

3.1. Dohányzási státuszok aránya

2013-ban a felnőtt magyar lakosság 19%-a naponta, 2%-a alkalmanként, míg 57%-uk soha nem dohányzott, a leszokottak aránya meghaladta a 22%-ot (1. táblázat). A 2012-es adatokkal való összehasonlításból kitűnik, hogy 2013-ra a leszokottak aránya 6%-kal növekedett, amit főként a naponta dohányzók számának csökkenése magyarázhat.

1. táblázat: A dohányzási státuszok arányának %-os megoszlása.

	2012 (95% CI)	2013 (95% CI)
naponta dohányzók	27,61 (24,29-31,2)	18,52 (16,31-20,94)
alkalmi dohányzók	1,32 (0,77-2,26)	1,96 (1,28-2,99)
leszokottak	16,56 (14,4-18,98)	22,2 (19,78-24,81)
nem dohányzók	54,5 (50,5-58,45)	57,33 (54,36-60,25)

3.2. Dohányzók megoszlása életkor és nem szerint

A naponta dohányzók aránya minden vizsgált korcsoport esetében, nemtől függetlenül jelentősen csökkent a 2012-es évhez viszonyítva. Az alkalmi dohányzók aránya a fiatalok és a középkorúak körében, mindkét nem esetében kismértékben (0,5-2%-kal) nőtt 2013-ra. (2. táblázat).

2. táblázat: Dohányzás prevalencia, alkalmi, naponta és az összes dohányzó esetében, nemek (külön és összesítve) és korcsoportok közötti megoszlás 2012 és 2013-ra összehasonlítva

Dohányzók %-os aránya									
Időszak	Alkalmi dohányzók			Naponta dohányzók			Összesen		
	férfi	nő	együtt	férfi	nő	együtt	férfi	nő	együtt
18-34									
2012 (95% CI)	2,81 (0,97-7,81)	2,56 (1,11-5,79)	2,67 (1,58-4,49)	33,9 (26,63-42,03)	27,11 (21,08-34,12)	30,3 (25,45-35,62)	36,71 (29,8-44,18)	23,08 (16,45-31,37)	33,0 (28,20-38,11)
2013 (95% CI)	4,92 (2,79-8,52)	3,22 (1,18-8,45)	4,09 (2,43-6,78)	23,02 (17,72-29,34)	19,86 (13,72-27,85)	21,47 (18,55-25,37)	27,93 (22,17-37,6)	23,08 (16,45-31,37)	25,56 (21,03-30,69)
35-64									
2012 (95% CI)	1,26 (0,46-3,41)	0,48 (0,13-1,72)	0,87 (0,33-2,27)	35,65 (30,36-40,41)	29,14 (24,45-34,18)	32,4 (28,39-36,61)	36,92 (32,28-41,80)	29,6 (24,96-34,61)	33,2 (29,65-37,04)
2013 (95% CI)	1,87 (0,66-5,17)	1,6 (0,67-3,78)	1,73 (0,87-3,4)	27,47 (22,21-33,45)	16,46 (12,91-20,76)	21,77 (18,55-25,37)	29,35 (23,91-35,46)	18,07 (14,35-22,05)	23,5 (20,17-27,2)
65+									
2012 (95% CI)	0	0,71 (0,09-4,99)	0,44 (0,06-3,24)	16,01 (10,3-24,04)	6,68 (3,93-11,14)	10,09 (7,09-14,16)	16,01 (10,30-24,04)	7,4 (4,51-11,88)	10,5 (7,54-14,53)
2013 (95% CI)	0	0,21 (0,03-1,51)	0,12 (0,02-0,87)	6,94 (3,12-14,73)	4,29 (2,39-7,57)	5,42 (3,26-8,87)	6,94 (3,12-14,73)	4,51 (2,56-7,79)	5,54 (3,37-8,98)
Együtt									
2012 (95% CI)	1,53 (0,57-4,08)	1,14 (0,59-2,17)	1,33 (0,77-2,26)	32,26 (27,65-37,24)	23,55 (19,92-27,56)	27,61 (24,27-31,18)	33,79 (29,88-37,95)	24,7 (20,88-28,9)	28,9 (25,85-32,18)
2013 (95% CI)	2,29 (1,29-3,56)	1,65 (0,87-3,11)	1,96 (1,28-2,99)	22,82 (19,28-26,79)	14,58 (12,02-17,59)	18,52 (16,31-20,94)	25,12 (21,44-29,19)	16,23 (13,53-19,36)	20,48 (18,17-22,99)

3.3 Társadalmi-gazdasági tényezők

2013-ban megvizsgáltuk, hogy a különböző iskolai végzettségűek körében milyen gyakori a dohányzás. Az eredményekből megállapíthatjuk, hogy mind a férfiaknál, mind a nőknél a középfokú iskolai végzettséggel rendelkezők dohányoztak a legtöbben, kerekítve a középfokú végzettséggel rendelkező férfiak 31%-a, a nők 21%-a. (3.a táblázat)

3.a táblázat: A dohányzók aránya a különböző iskolai végzettségűek körében 2012 és 2013-ban

Iskolai végzettség	2012 (95% CI)		2013 (95% CI)	
	Férfi	Nő	Férfi	Nő
Alapfokú	44,29 (34,15-54,93)	22,87 (16,48-30,83)	24,86 (19,15-31,62)	11,21 (9,81-20,15)
Középfokú	34,39 (29,47-39,65)	27,45 (22,53-32,98)	30,91 (26,27-35,97)	20,82 (16,9-25,38)
Felsőfokú	20,14 (15,24-26,12)	19,38 (14,45-25,49)	15,44 (9,19-24,78)	12,21 (8,08-18,02)

A 2012-es eredményekhez viszonyítva az alapfokú végzettséggel rendelkező férfiak és nők körében a dohányzás aránya közel felére csökkent 2013-ra. A középfokú és felsőfokú végzettséggel rendelkező férfiak és nők körében szintén csökkenés tapasztalható.

Megvizsgáltuk továbbá, hogy a fenti változások hogyan jelentkeznek a dohányzók iskolai végzettsége szerinti összetételében.

A dohányzó férfiak közül az alapfokú végzettséggel rendelkezők, míg a dohányzó nők közül a középfokú végzettséggel rendelkezők vannak többségben, kerekítve 53% és 47%. (3.b táblázat)

3.b táblázat: Az iskolai végzettség megoszlása a dohányzók körében 2012-ben és 2013-ban

Iskolai végzettség	2012 (95% CI)		2013 (95% CI)	
	Férfi	Nő	Férfi	Nő
Alapfokú	27,4 (21,33-34,35)	29,4 (20,17-40,63)	52,86 (44,26-61,29)	38,78 (28,9-49,68)
Középfokú	60,9 (53,34-67,88)	56,9 (49,12-64,3)	36,94 (29,85-44,65)	46,74 (37,36-56,36)
Felsőfokú	11,8 (7,59-17,87)	13,8 (7,81-23,09)	10,2 (6,02-16,75)	14,48 (9,47-21,5)

2012-es eredményekhez viszonyítva látható, hogy mind a férfiaknál, mind a nőknél az alapfokú végzettséggel rendelkező dohányzók részaránya emelkedett, míg a középfokú végzettségű dohányzó nők és férfiak részaránya csökkent 2013-ra. A felsőfokú végzettséggel rendelkező dohányzó nők részaránya kis mértékben emelkedett, míg a férfiaké kis mértékben csökkent.

3.4 A dohányzók által elszívott cigaretták száma

A dohányzók által elszívott gyári cigaretták száma 2013-as évben nagymértékben csökkent. A kézzel sodort cigarettánál csak kismértékű csökkenés figyelhető meg, de összességében több mint 4 milliárd szálal kevesebb cigaretta fogyott 2013-ban. A dohányzók által elszívott gyári cigaretták és sodort cigaretták megoszlásában is változás következett be, 2013-ban a sodort cigaretták gyakorisága tovább nőtt, a gyári cigarettákhoz képest. (4. táblázat)

4. táblázat: Elszívott cigaretták száma

	2012	%	2013	%
Gyári	8 482 423 000	68,8	5 216 339 000	62,9
Sodort	3 844 252 000	31,2	3 066 605 000	37,1
Összes	12 326 675 000	100	8 282 944 000	100

3.5 A dohányzók által fogyasztott dohánytermékek és elektromos cigaretta használat %-os megoszlása

A legtöbb dohányzó (64,53%) gyári cigarettát fogyaszt, utána következik a kézzel sodort cigaretta (30,79%), majd az elektromos cigaretta nikotinos utántöltővel (3,69%) (5. táblázat).

5. táblázat: A dohányzók által használt dohánytermékek és elektromos dohányterméket utánozó termékek használatának megoszlása

Dohánytermékek (és elektromos dohányterméket utánozó termékek)	% (CI 95%)
Gyári cigaretta	64,53 (58,03-70,53)
Sodort cigaretta	30,79 (25,15-37,08)
Szivar	0
Szivarka	1,36 (0,27-6,48)
Pipadohány	2,26 (0,72-6,79)
Vízipipa	0,22 (0,03-1,55)
Elektromos cigaretta (nikotinos)	3,69 (2,12-6,35)
Elektromos cigaretta (nikotinmentes)	0,53 (0,16-1,67)
Elektromos szivar (nikotinos)	0,22 (0,03-1,55)
Elektromos szivar (nikotinmentes)	0
Elektromos pipa (nikotinos)	0
Elektromos pipa (nikotinmentes)	0
Elektromos vízipipa (nikotinos)	0
Elektromos vízipipa (nikotinmentes)	0
Nikotin inhalátor	0
Egyéb	0

3.6. Dohányzási szokások helyszínek szerint

A dohányzás helyszínére vonatkozó kérdésre („Hányszor fordult elő, hogy az elmúlt egy hónapban a következő helyeken... Ön dohányzott?”) kapott válaszok megoszlását mutatja a 6. és 7. táblázat. Ez alapján megállapítható, hogy 2012 óta jelentősen csökkent a törvény által szabályozott zárt illetve nyílt légtérű helyeken történő dohányzás, a dohányosok önbevallása alapján. Kivételt képez a játszótér, melyen a rágyújtás gyakorisága 5%-al nőtt 2013-ra. (6., 7. táblázat).

6. táblázat: Zárt légtérben történő rágyújtás.

7. táblázat: Nyílt légtérben történő rágyújtás

Rágyújtás (Zárt légtér)	2012 (%) (CI 95%)	2013 (%) (CI 95%)
Egészségügyi intézmény	1,37 (0,41-4,56)	0,59 (0,08-4,14)
Közoktatási intézmény	6,03 (1,62-22,41)	0,55 (0,07-3,95)
Hivatal, művelődési és sportlétesítmény	5,04 (1,08-20,55)	1,16 (0,24-4,81)
Éttermek	18,71 (12,26-27,47)	3,11 (0,96-11,34)
Bárok, diszkók	40,66 (27,24-67,29)	3,86 (1,02-15,57)
Kocsmák	47,33 (31,6-75,23)	10,28 (3,32-32,23)
Vasúti kocsik	11,01 (3,9-38,0)	4,62 (1,21-20,2)
Váróterem	27,3 (15,76-49,24)	3,26 (0,86-13,42)
Munkahely	40,5 (26,84-60,04)	8,8 (4,03-21,02)

Rágyújtás (Nyílt légtér)	2012 (%) (CI 95%)	2013 (%) (CI 95%)
Közösségi közlekedés-várakozó hely	31,71 (21,65-51,29)	16,95 (7,09-31,25)
Közösségi közlekedés-megálló hely	40,41 (28,42-57,95)	11,63 (5,39-23,39)
Aluljáró, közforgalmú közlekedő	25,49 (16,63-40,96)	20,19 (9,2-44,81)
Játszóter	5,44 (1,67-16,34)	10,38 (3,31-28,16)

4. Passzív dohányzás

A 8. táblázatból leolvasható, hogy mind a dohányzók esetében, mind a nemdohányzók körében csökkent az otthonukban passzív dohányzásnak kitettek aránya 2013-ra.

8. táblázat: Dohányfüstnek való kitettség megoszlása otthon.

Otthon	Dohányzók körében (%) (CI 95%)	Nemdohányzók körében (%) (CI 95%)
Soha		
2012	33,85 (26,5-42,07)	87,8 (84,46-90,51)
2013	62,67 (56,06-69,03)	91,29 (89,09-93,08)
Naponta kevesebb, mint 1 órát		
2012	15,88 (12,27-20,31)	7,19 (5,36-9,58)
2013	14,01 (9,84-19,57)	4,37 (3,21-5,93)
Naponta 1-5órát		
2012	23,29 (18,71-28,59)	2,71 (1,82-4,01)
2013	14,34 (10,04-20,07)	2,78 (1,81-4,25)
Naponta több mint 5 órát		
2012	26,98 (20,59-34,49)	2,29 (1,48-3,54)
2013	8,87 (5,83-13,26)	1,36 (0,68-2,69)

A 9. táblázat alapján megállapítható, hogy 2013-ra csökkent a passzív dohányzásnak való kitettség az Nvt módosítás hatályába tartozó zárt légtérű helyiségekben. Kivételt képeznek az egészségügyi intézmények, amelyekben 2012-ről 2013-ra 4%-al nőtt a passzív dohányzásnak való kitettség a nemdohányzók szerint. Jelentős javulás volt megfigyelhető ugyanakkor a bárók, diszkók, kocsmák, éttermek vonatkozásában.

9. táblázat: Dohányfüstnek való kitettség zárt légtérben

Nemdohányzók kitettsége		
(%)		
(CI 95%)		
Zárt légtér	2012	2013
Egészségügyi intézmény	2,77 (1,44-5,27)	6,59 (3,89-12,36)
Közoktatási intézmény	6,74 (3,19-14,78)	3,75 (1,27-11,89)
Hivatal, művelődési és sportlétesítmény	6,18 (3,1-12,95)	5,8 (3,03-11,75)
Éttermek	18,99 (13,28-26,92)	5,52 (3,42-9,46)
Bárok, diszkók	46,51 (29,95-76,68)	7,61 (4,65-17,52)
Kocsmák	44,56 (31,19-63,62)	8,62 (4,79-15,86)
Vasúti kocsi	8,93 (4,71-16,31)	4,42 (2,4-9,38)
Váróterem	20,05 (12,49-34,22)	8,33 (5,09-14,92)
Munkahely	18,55 (12,63-27,34)	6,64 (3,49-12,61)

A nemdohányzók 2013-ban nagyobb arányban érezték úgy, hogy passzív dohányzásnak voltak kitéve az aluljárókban, közforgalmú közlekedőkben, valamint a játszótéren, míg a közösségi közlekedés-várakozó helyein és megálló helyein kisebb arányban érezték ugyanezt. (10. táblázat)

10. táblázat: Dohányfüstnek való kitettség nyílt légtérben

Nemdohányzók kitettsége		
Nyílt légtér	2012	2013
	(%)	(%)
	(CI 95%)	(CI 95%)
Közösségi közlekedés-várakozó hely	34,78 (27,67-44,97)	28,53 (19,72-37,67)
Közösségi közlekedés-megálló hely	47,65 (39,41-57,97)	35,96 (28,35-45,57)
Aluljáró, közforgalmú közlekedő	33,44 (26,43-44,76)	43,16 (37,46-54,44)
Játszótér	15,18 (8,04-31,17)	20,29 (10,82-40,77)

5. A dohányzás korlátozásával kapcsolatos vélemények

A 11. táblázatról leolvasható, hogy a nemdohányzók túlnyomó többsége egyetértett a dohányzás tiltásával a felsorolt helyeken. A dohányosok igen nagy százaléka szintén egyetértett a dohányzás tiltásával a helyek többségében, azonban a bárókban, diszkókban, kocsmákban való tiltással csak minden második dohányzó ért egyet. (52,98%, 45,06%)

11. táblázat: A dohányzás tiltásával való egyetértés %-os megoszlása nem dohányos és dohányos között

	Nem dohányos (%) (CI 95%)	Dohányos (%) (CI 95%)
Egészségügyi intézmény	97,06 (95,74-97,98)	89,25 (84,1-92,87)
Közoktatási intézmény	97,93 (96,68-98,72)	91,76 (86,74-94,99)
Közintézmény, Hivatal	96,23 (94,81-97,27)	87,59 (82,23-91,5)
Éttermek	84,68 (82,17-86,88)	68,83 (62,21-74,59)
Bárók/Diszkók	78,02 (75,16-80,64)	52,98 (46,38-59,47)
Kocsmák	72,21 (69,17-75,07)	45,06 (38,65-51,64)
Vasúti kocsi	92,19 (91,0-93,88)	78,21 (72,25-83,18)
Váróterem	94,11 (92,22-95,56)	82,54 (76,55-87,25)
Munkahely	85,78 (83,27-87,97)	70,49 (64,21-76,07)
Várakozóhely	90,04 (88,02-91,76)	72,2 (65,76-77,84)
Megállóhely	87,31 (85,03-89,29)	68,38 (62,0-74,14)
Aluljáró	89,09 (86,9-99,95)	75,97 (69,88-81,16)
Játszóter	96,91 (95,57-97,85)	92,67 (88,33-95,48)

6. A dohánytermék árusításáról alkotott vélemények

A nemdohányzó válaszadók jelentős része (42,17%) szerint kizárólag a dohányterméket árusító boltokban kellene dohányterméket árusítani, míg a dohányosok közel fele (48,67%) szerint bármilyen kereskedelmi és vendéglátóipari egységben elérhetővé kellene tenni.

12. táblázat: A dohánytermékek árusításának legmegfelelőbb helyszínére vonatkozó véleménye a nemdohányzók és dohányzók között. A válaszadók %-os megoszlása.

	Nemdohányzó % (CI 95%)	Dohányos % (CI 95%)
Kizárólag dohányterméket árusító boltokban	42,17 (38,9-45,51)	24,15 (18,88-30,33)
Alapvetően dohányboltokban más élvezeti cikkel együtt	9,56 (7,87-11,57)	9,80 (6,31-14,91)
Bármilyen kereskedelmi egységben legyen kapható	11,74 (9,79-14,01)	14,24 (10,47-19,08)
Bármilyen kereskedelmi és vendéglátóipari egységben legyenek kapható	25,36 (22,63-28,3)	48,67 (42,14-55,24)

2013-ban a dohányosok közel két harmada (58,54%) szerint nehezebben vagy sokkal nehezebben lehet dohányterméket vásárolni, mint a kiskereskedelmi forgalmazó helyek számának nagymértékű csökkentése előtt. (13. táblázat)

13.táblázat: A dohánytermék vásárlás nehézségének megítélése a dohányosok szerint (%)

Dohánytermék vásárlás nehézsége	% (CI 95%)
Sokkal könnyebb	0
Könnyebb	2,99 (1,18-7,39)
Nem változott	36,13 (29,77-42,89)
Nehezebb	37,58 (31,64-43,92)
Sokkal nehezebb	20,96 (16,16-26,73)

7.Leszokás

A valaha legalább egy évet dohányzók körében a dohányzás abbahagyásának okaként a legnagyobb arányban a saját egészség védelmét (58%) emelték ki, ezt követte a dohánytermékek magas ára (15%), a dohányzás térbeli korlátozását kevesebb mint 1% jelölte meg kiváltó okként. (13. táblázat)

14. táblázat: A dohányzás abbahagyása okainak megoszlása dohányzók körében

A dohányzás abbahagyásának oka	% (CI 95%)
Kevesebb helyen lehet rágyújtani	0,74 (0,22-2,38)
Hozzátartozók, barátok egészségének védelme	9,05 (5,78-13,87)
Saját egészség védelme	57,59 (51,21-63,72)
Dohánytermékek magas ára	14,97 (10,95-20,14)
Egyéb indokok	15,64 (11,72-20,58)

A 15 a. táblázatban is látható, hogy 2012-ben, valamint 2013-ban is a dohányosok több mint fele megpróbált leszokni a dohányzásról. A 15 b. táblázatban azoknak a dohányosoknak az arányát látjuk, akik még nem próbáltak meg leszokni a dohányzásról, azonban a kérdőív felvételekor úgy gondolták, hogy le szeretnének szokni.

15 a. táblázat: A leszokás megítélése a dohányosok körében (%)

	2012 % (CI 95%)	2013 % (CI 95%)
Megpróbált leszokni a dohányzásról	55,86 (44,97-68,39)	62,24 (59,95-75,05)

15 b. táblázat: Azok a dohányosok, akik nem próbáltak még leszokni:

	2012 % (CI 95%)	2013 % (CI 95%)
Le szeretne szokni	24,55 (17,52-33,25)	24,84 (16,37-35,8)

2012. január 1.-óta számos dohányzás visszaszorításával kapcsolatos jogszabályi változás történt, melyek befolyásolták a dohányosok leszokási esélyeit. Az Nvt hatálybalépését követően közel 40%-kal nőtt a dohányzók leszokási esélye, mely az Nvt-ben meghatározott dohányzást tiltó táblák kihelyezése után további 40%-kal nőtt (16. táblázat). A 2013. július 1-ével hatályba lépő Fiatalokorúak dohányzás visszaszorításáról és a dohányzás kiskereskedelméről szóló tv. hatására a leszokás esélye közel 3 szorosára nőtt a korábbi adatokhoz képest.

16. táblázat: A dohányzók leszokási esélyének változása a dohányzással kapcsolatos jogszabályi változások következtében

Mérföldkő	Magyarázat	Leszokás esélye (után/előtt)
2012.01.01	Nvt módosítás hatályba lépése	136%
2012.04.01	Nvt módosítást követő türelmi idő vége	55%
2013.01.01	Képekkel kombinált egészségvédő feliratú dohánytermékek	64%
2013.03.01	Dohányzást tiltó táblák kihelyezése	181%
2013.07.01	Fiatalkorúak dohányzás visszaszorításáról és a dohányzás kiskereskedelméről szóló tv.	278%

8. Függelék

1.számú függelék

Mivel a 2013-as felmérés mintájának demográfiai összetétele jelentősen eltért a 2012-es felmérés mintájától, ezért logisztikus regresszióval megvizsgáltuk, milyen mértékben befolyásolja az életkor, a nem és az iskolai végzettség a dohányzás esélyét a 2012-es és a 2013-as adatok alapján. Az eredmények szerint a középiskolai végzettségűek körében a dohányzás esélye 2013-ban közel kétszeresére emelkedett 2012-höz viszonyítva (lásd alább az elemzés részleteit; a hivatkozott adatsor kiemelve). Erre a jelentős emelkedésre az NVT, a hozzá kapcsolódó egyéb dohányzás visszaszorítását célzó intézkedések és a hazai valamint a nemzetközi tapasztalatok alapján nehéz elfogadható magyarázatot találni. Következésképpen felvethető, hogy a két felmérés eredményeinek megbízhatósága kérdéses, és összehasonlításuk alapján következtetések csak kellő óvatossággal vonhatók le.

A felmérés módszertani ismeretek alapján feltételezhető, hogy ennek háttérében a felmérések alacsony mintaszáma továbbá az alkalmazott mintavételi eljárás és ezek következményeképpen a sérülő reprezentativitás áll. Az ilyen hibát már semmilyen statisztikai eljárással nem lehet kijavítani. Emiatt az ilyen módon nyert adatok elemzésének eredményeiből nem lehet megbízható következtetéseket levonni a teljes magyar lakosságra vonatkozóan. A reprezentativitás biztosításához a felmérés céljaihoz illesztett mintaméret és megfelelően megválasztott mintavételi eljárás alkalmazása javasolt. Példaként említhető az EUROSTAT-nak a 2014-es Európai Lakossági Felméréshez Magyarországra ajánlott kétlépcsős, rétegzett eljárással készített mintája, amely 10 ezer előre kiválasztott személyt tartalmaz.

Összefüggés-elemzés során használt modellben kimeneti változóként a dohányzás (igen/nem) szerepel. Magyarázó változóként a nem, a kor, az iskolázottság és az adatok felvételének éve szerepel. A magyarázó változók esetében vizsgáltuk az életkort, az iskolázottságot, a nemet és a felvételének évét, valamint az év és a kor, az év és a nem illetve az év és az iskolai végzettség közötti lehetséges interakciókat.

Az életkor három csoportra bontva (18-34 év, 35-64 év, 65+ év), az iskolai végzettség három kategóriára bontva (általános, közép és felsőfok) került be a vizsgálati modellbe.

```
. xi: svy: logistic dohanyos i.korcsop*ev i.iskcsop*ev i.neme*ev
i.korcsop      _Ikorcsop_1-3      (naturally coded; _Ikorcsop_1 omitted)
i.korcsop*ev   _IkorXev_#          (coded as above)
i.iskcsop      _Iiskcsop_1-3      (naturally coded; _Iiskcsop_1 omitted)
i.iskcsop*ev   _IiskXev_#         (coded as above)
i.neme         _Ineme_1-2         (naturally coded; _Ineme_1 omitted)
i.neme*ev      _InemXev_#        (coded as above)
(running logistic on estimation sample)
```

Survey: Logistic regression

Number of strata	=	1	Number of obs	=	3106
Number of PSUs	=	3106	Population size	=	16457301
			Design df	=	3105
			F(11, 3095)	=	16,16
			Prob > F	=	0,0000

dohanyos	Odds Ratio	Linearized Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]
_Ikorcsop_2	5,2e+126	2,2e+129	0,67	0,502	2,1e-244
_Ikorcsop_3	2,3e+150	1,8e+153	0,44	0,657	0
ev	,4779716	,1176047	-3,00	0,003	,2950412
_IkorXev_2	,8650349	,1869703	-0,67	0,502	,5662152
_IkorXev_3	,8412707	,3257609	-0,45	0,655	,3937322
_Iiskcsop_2	0	0	-2,88	0,004	0
_Iiskcsop_3	0	0	-1,60	0,109	0
_IiskXev_2	1,920595	,4345482	2,88	0,004	1,232453
_IiskXev_3	1,651475	,5171692	1,60	0,109	,8937358
_Ineme_2	6,58e+99	2,6e+102	0,57	0,567	1,9e-242
_InemXev_2	,8918677	,1777578	-0,57	0,566	,6033671